

קונטרס

משה אמת

שבועות

נערך ונלקט בטוב טעם ודעת ובחמלת ה' עלי
ע"י הרב שמעון משה חי רחמים שליט"א

רב ומו"צ דק"ק 'בני יעקב ישראלוב'
לעדת הבוכרים
תל אביב-יפו

שבועות תשע"ג

לקבלת הקונטרס חיגו: 053-832-0017
או במייל - moshe798@gmail.com

יו"ל ערב שבועות התשע"ג
ע"י ארגון להפצת תורה ויהדות בעם ישראל
שע"י מוסדות וביהכ"ס
"משה אמת"
רח' אריה רבינוביץ 5 בני ברק
ע"ד 580141844

כל הזכויות שמורות

נדפס על נייר שאין בו חשש חילול שבת ח"ו

נר ה' נשמת אדם

קונטרס זה מוקדש לעילוי נשמתו
הטהורה והזכה של האיש הכשר שנפטר

בשם טוב מן העולם

יחזקאל בן מרים ז"ל

נפ' ו' סיון תשע"ב

רוח ה' תניחנו בגן עדן

תנצב"ה

נר ה' נשמת אדם

קונטרס זה מוקדש לעילוי נשמתה
הטהורה של האשה הכשרה והצנועה
שנפטרה בשם טוב מן העולם

נקדם בת אמה שלום ע"ה

נפטרה א' סיון התשע"ב
רוח ה' תניחנה בגן עדן

תנצב"ה

ברכות שמים

קונטרס זה הודפס בסיוע תרומתו הנדיבה
של ידידינו היקר

חבר מועצת העיר תל אביב-יפו

ר' בנימין בביוף הי"ו

שנדב ליבו לסייע בתרומה נכבדת עבור
הוצאה זו.

יהי רצון שימלא ה' כל משאלות ליבו לטובה
ולברכה מתוך נחת ובריאות אושר ועושר
ושמחה ויזכה לחופת בנותיו בקרוב. אמן.

ברכות עד בלי די

לידיד נפשי כאח לי המרומם על כל ברכה ותהילה,
חכו ממתקים וכולו מחמדים הפועל לילות כימים
וגומל רב נחת וחסדים טובים נעים הליכות
מוקיר רבנן ועוזר ותומך בעין יפה
לכל דבר שבקדושה
בעין יפה וברוח נדיבה
מר **אהוד בן עדנה** הי"ו
ומשפחתו

השי"ת ימלא כל משאלות ליבו לטובה ולברכה
בעושר ואושר וכבוד כל הימים בבריאות
וכט"ס ברוחני ובגשמי וכל אשר יעשה יצליח
לאורך ימים ושנות חיים בטוב ובנעימים
בשובע שמחות וכל טוב, הון ועושר בביתו
ויזכה עוד השנה לזיווג הגון משורש נשמתו
לעבודתו יתברך. אמן.

ברכות עד בלי די

לידיד נפשי כאח לי המרומם על כל ברכה ותהילה,
חכו ממתקים וכולו מחמדים הפועל לילות כימים
וגומל רב נחת וחסדים טובים נעים הליכות
מוקיר רבנן ועוזר ותומך בעין יפה
לכל דבר שבקדושה
בעין יפה וברוח נדיבה
מר **אופיר בן אליהו** הי"ו
ומשפחתו

השי"ת ימלא כל משאלות ליבו לטובה ולברכה
בעושר ואושר וכבוד כל הימים בבריאות
וכט"ס ברוחני ובגשמי וכל אשר יעשה יצליח
לאורך ימים ושנות חיים בטוב ובנעימים
בשובע שמחות וכל טוב, הון ועושר בביתו.
אמן.

מפתח הענינים:

הקדמת המחבר

דיני חודש סיון

דיני ערב חג השבועות

דיני תפילת ערבית של ליל חג השבועות

דיני הקידוש בליל חג השבועות

דיני תיקון ליל חג השבועות

דיני הלילה הקדוש של חג השבועות

דיני ההנהגות שקודם תפילת שחרית של חג השבועות

דיני התפילות וקה"ת של חג השבועות

דיני יו"ט של חג השבועות

דיני סעודת יו"ט של חג השבועות (לילה / יום)

דיני סדר יום חג השבועות

דיני מוצאי יו"ט של חג השבועות

דיני אסרו חג שלאחר חג השבועות

טעמים לחג השבועות

סגולות לחג השבועות

תפילות

הקדמת המחבר

'ידו לה' חסדו ונפלאותיו לבני אדם'. 'אהללה לה' בחיי אזמרה לאלוהי בעודי'.

ברוך שזיכני המקום ברוך הוא להוציא לאור עולם קונטרס זה העוסק בהלכות חג השבועות תורתו ומצוותיו אשר בם חפץ בורא העולם קודם נתינת התורה לעמו ישראל.

ולאחר עמל ויגיעה ויזע רב זיכני המקום ברוך הוא להוציא במהדורה שניה דבר מתוקן זה מתחת ידי מן המחשבה אל הפועל, וכל מטרת קונטרס זה אינה אלא לכבודו יתברך וכדי לזכות בו את העם.

יהי רצון מלפניך אבי שבשמים שזכות מצוה גדולה זו תעמוד לי ולזרעי ולזרע זרעי עד עולם, ותהא למגן וצינה עבורי ועבור כל בני משפחתי אמן.

קונטרס זה הקרוי בשם 'משה אמת' כקודמיו מוקדש לעילוי נשמתם הטהורה והזכה והקדושה של מו"ר סבי אב המשפחה רבי משה חי רחמים זצ"ל, וסבתי הצנועה והצדקה מרת אסתר רחמים ע"ה, אשר אף שמם נרמז בשם זה.

וכן לעילוי נשמת מו"ר סבי ידגר בנימינוב ז"ל, וסבתי הצנועה והצדקה מרת זולאי בנימינוב ע"ה, שלא זיכני המקום להכירם ולראותם, יהי"ר שיעמדו בתפילה שם במרום עלינו ועל כל בני משפחתינו אמן.

וקודם שאר ברכתי אברך את בר סנדקותי הצדיק הקדוש זקן המקובלים שבדורינו רבינו ניסים מויאל בן רחל שליט"א, שישלח לו האל רפואה שלימה ברמ"ח אבריו ושס"ה גידיו ויזכה להאריך ימים על ממלכתו בבריאות והצלחה קדושה וטהורה הוא וכל אשר לו אמן.

ובשעה קדושה זו אברך את הגאון הגדול הרב הראשי לישראל ורב העיר תל אביב יפו רבי ישראל מאיר לאו שליט"א, והרבנית תחי', שיאריך ה' ימיהם בטוב ושנותיהם בנעימים ויתקיימו בהם כל הברכות האמורות בתורתנו הקדושה אמן.

ואברך את מורי ורבי הגאון הגדול רבי יעקב רוז'ה שליט"א, חבר מועצת הרבנות הראשית לישראל ורב הח"ק בארץ ובעולם, העוסק בכל עת בתורה הקדושה ובגמ"ח של אמת רוחני וגשמי, יהי"ר שימלא הקב"ה כל משאלות ליבו לטובה ולברכה הוא והרבנית תחי', ויזכו לכל מילי דמיטב אמן.

ואברך את מורי ורבי הגאון הגדול רבי מסעוד בן שמעון שליט"א רבה של שכונת רמת אלחנן בבני ברק, והרבנית תחי', שגדלני וחנכני בדרך ה' ובתורתו וזיכני לגדול בתורה וירא"ש, שימלא ה' כל שנותיו בטוב ובנעימים ויזכהו להקים עוד ועוד תלמידי חכמים, ויברכהו ברוב טובה וברכה אמן.

ואברך את מורנו ורבנו הגאון הרב שמעון יוחאי אשר שליט"א, ראש מוסדות 'שער אשר' תל אביב ומרא דאתרא-קרית שלום, והרבנית תחי', שהשי"ת ימלא כל משאלות ליבו לטובה ולברכה מתוך נחת ושלווה אמן.

ואברך את ידידי הרה"ג רמי יונייב שליט"א, והרה"ג אהרון בורכוב שליט"א, והרה"ג אדיר
עמרוצי שליט"א, אשר זוכים ומזכים את הרבים בתורה ובכל עצה ותבונה, יהי"ר שיזכו
הלאה להפיץ מעיינותיהם חוצה הם וכל אשר להם אמן.

ולי נאה לברך את ידידי היקרים העוסקים בצרכי ציבור באמונה: ר' שמואל ישראלוב, ר'
אליהו אמינוב, ר' אברהם מרדכי מנלה, ר' נפתלי לוברט, ר' בנימין בביוף, ר' חיים נוגלבלט, ר'
צבי חסיד. שימלא ה' כל משאלות ליבם לטובה ולברכה מתוך נחת ובריאות אושר ועושר
ושלווה אמן.

וקודם לסיום ברכתי אברך את ידידנו המכובדים החשובים: הרב אליהו קב שליט"א,
והרב יעקב ליזרוביץ שליט"א, שהשי"ת ימלא כל משאלות ליבם לטובה ולברכה אמן.

כמו"כ אברך את כל בני קהילתי ק"ק 'בני יעקב ישראלוב' תל אביב יפו מגדולם ועד קטנם,
שיזכנו הקב"ה לישב בחיקם מזה מספר שנים, שיאריך ה' ימיהם בטוב ושנותיהם בנעימים
ויזכו לרוב נחת יהודית אמיתית ושלווה רבה ברוב שמחות וגיל מכל יוצאי חלציהם אמן.

מלוא הטנא ברכות אגיש לכבוד מו"א אליעזר בן אסתר שיחי' ומ"א קטי"ה בת זולאי
תחי', אשר גדלוני וחנכוני ובין תלמידי חכמים גדולים הושיבוני וזיכוני לכתר תורה לכבוד
ולתפארת, יהי"ר מלפני אבינו שבשמים שיתברכו ברוב ברכות האמורות בתורה הקדושה
מתוך נחת ושלווה אמן.

וכן אברך את מו"ח אמנון שיחי' ומ"ח שרה תחי' שימלא השי"ת כל משאלות ליבם
לטובה ולברכה אמן.

בחיתומם של אלו הברכות אגיש טנא במלא ברכות לנוות ביתי הרבנית נטלי תחי' מנשים
באוהל תבורך, שיזכה ה' יתברך אותה להתמיד בתפילה שבח והודיה בדרך קבע של ממש,
העוסקת רבות ונצורות מבית ומחוצה לו לחנך ולהדריך את בני ובנות ישראל וילדיהם,
ולקרבה ביראת ה' טהורה ממש לאבינו שבשמים. יהי"ר שיזכנו ה' יחד להרבות קדושה
וטהרה בעולם בשפע של ברכה והצלחה וסיעתא דשמיא גדולה ללא מפריעים כלל ועיקר,
ויתקיימו בנו ובכל בני ביתינו כל הברכות האמורות בתורה הקדושה אמן.

וכעת אפרוש כפי ואודה ואשורר לה' בפי מאוד שירה חדשה ותהילה על כל הטוב אשר
צפן ליראיו ולחושבי שמו, יהי"ר מלפניך מלך מלכי המלכים שתשמע ותקבל תפילתי ברצון
ובמהרה תחיש גאולתינו ואת פדות נפשינו ותפדינו מיד כל הקמים והזוממים עלינו
לכלותינו ותשלח משיח צדקינו ותבנה לנו את בית בחירתנו בבוא הגאולה לציון עירך ברינה
בבא"ו.

המחבר

הלכות חג השבועות

דיני חודש סיון

חודש סיון הוא זמן מיוחד בו ראוי כל אדם להעתיר בתפילה יותר מכל חודשי השנה, על זרעו שיהיו לומדי תורה לשמה קדושים וטהורים ויזכו אף הם לקבל כל שנה ושנה את התורה כאבותיהם.

ער"ח סיון יטבול במקוה טהרה, כיון שחייב אדם לטהר עצמו לכבוד ימי הקודש הללו בהם מן הראוי שיעלה ממדרגה למדרגה בטהרה ופרישות כדי שיהיה זך וטהור לקבל ביום הנשגב את התורה, ועי"ז ימצא עזר להשליך מעליו גילולי טומאת זוהמת הנחש הקדמוני, ויקבל עליו קדושת זה החודש רב הקודש כאשר היה עם אבותינו הקדושים בימים ההם ובזמן הזה, וכן נהג האריז"ל הקדוש.

חסידים ואנשי מעשה נהגו להפריש עצמם ולהתרחק החל מר"ח סיון, ונוהגים בו בפרישות כדי שיהיו מוכנים וטהורים לקבל את התורה.

ישתדל כל אדם להתפלל על זרעו בער"ח סיון את נוסח התפילה שתיקן רבינו ישעיה הלוי הורביץ זיע"א (השל"ה הקדוש), ובכך ימצא סגולה גדולה להצליח בהדרכת כל זרעו שילכו בדרך ה' וישמרו מחטא עוון ופשע.

ישתדל כל אדם להוסיף ולהתפלל את נוסח התפילה המיוחד שתיקנו רבי בנימין הלוי זיע"א בעל ה'חמדת ימים' (כמובא בספרו 'חמדת ימים' חל' ב' שער חודש סיון).

בחודש סיון מתחילתו ועד י"ב בו אין אומרים תחנון, וכן נוהגים אף בני חו"ל.

יום אחר ר"ח סיון קרוי יום מיוחס ואין אומרים בו תחנון, ואם נפל בשבת אין אומרים בו צדקתך.

נהגו להתחיל ללמוד את הלכות חג השבועות מא' בסיון, ויש שנהגו ללומדם כשלושים יום קודם החג, ואין מנהגנו כן.

שבת שקודם חג השבועות ראוי לכל מורה הוראה בישראל ללמד את העם את הלכות החג ולהדריך את הדרך אשר ילכו בה ואת המעשה אשר יעשו לבל יכשלו ח"ו.

דיני ערב חג השבועות

יום החמישים לספירת העומר הוא חג השבועות ונקרא במס' שמות והם: שבועות, מתן תורה, עצרת, ביכורים, קציר.

חג השבועות לעולם חל בימים א', ב', ד', ו' והם ר"ת 'אבדו', רמז שע"י שסרבו אומות העולם לקבל את תורת ה' הרי הם מאז והלאה עד סופם אבודים ועתידים להאבד מן העולם כנא' בכתובים: 'אבדו גויים מארצו' (תהלים י', ט"ז).

קודם ערב חג השבועות יפריש אדם 91 פרוטות לצדקה, ויוסיף להשלים עד שיעור ב' ב"ן, וצריך ליתן כסף זה לתלמיד חכם, עני, וענו, והוא סגולה גדולה לתיקון חטא אדה"ר, העגל, פגם הברית, חשוכי בנים, קירוב הגאולה.

בתפילת שחרית שבערב חג השבועות יכון בברכות התורה שאומר שאינו רוצה לצאת ידי"ח על ידם אלא רק עד עלות השחר שלמחרת, כדי שבבוקר של חג השבועות יוכל לברך קודם התפילה את ברכות התורה לכול"ע.

אל יצמצם אדם בהוצאותיו לכבוד יו"ט, דכבר הבטיח הקב"ה: 'בני! לוו עלי וקדשו קדושת היום ואני פורע' (ביצה ט"ו:), וכשם שבכל שבת זוכה אדם לנפש יתרה כך ביו"ט זוכה, ולכן מתפללים אנו בשחרית של יו"ט ואומרים 'נשמת כל חי' כבשבת.

מן הראוי שגבאי ביהכנ"ס העוסקים במלאכת הקודש יכינו את כל ההכנות עבור מתפלליהם ולומדיהם, אשר יעמלו בזה הלילה בתורה הקדושה, וישתדלו לקנות המצרכים בשפע, כדי לחזק את ליבותיהם של הלומדים לשבת ולעסוק מתוך חשק טוב ושמחה ועיי"ז יביאו הברכה אל מקומם, (ואע"פ שאין האוכל עיקר בזה הלילה), ויקוים בהם הכתוב: 'טוב עין הוא יבורך' (משלי כ"ב, ט').

מנהג לקשט את בתי הכנסת/המדרש והבתים בפרחים, והוא זכר למעמד הר סיני בו זכה ההר להתקשט בפרחים שהפיצו מטוב ריח גן עדן קודם שניתנה התורה עליו בציוויו של השי"ת.

א"צ לקרוא שמו"ת בקריאת פר' התורה שבמועדי השנה, וכן א"צ לקרוא חוק לישראל.

יש הנוהגים להשלים קריאת שמו"ת שחיסר במשך כל השנה קודם קבלת התורה בחג השבועות, ויש"א שמשלימים את קריאת שמו"ת קודם שמחת תורה.

רבותינו המקובלים זיע"א נהגו ללמוד בערב החג את סדר מעשה הקורבנות שבפר' ויקרא-צו, ולאח"כ בסדר נביאים 'חזון עובדיה' עד סופו, ואח"כ בכתובים מזמור י"ז ומזמור ק"ט, ואח"כ יאמר את נוסח התפילה כמובא בחמ"י לר' בנימין הלוי זיע"א.

ראוי ונכון שיסתפר אדם לכבוד החג, בערב חג השבועות (והוא ע"פ מנהג המקובלים), ואל יכנס כשהוא מנוול בשערות ראשו לחג קדוש זה.

נהגו לטבול ב' טבילות במקוה טהרה בערב חג השבועות, ויכוון הטובל ב' דברים קודם טבילתו:

א. לפשוט בגדי החול והקליפות מעליו.

ב. ללבוש ולקבל עליו קדושת המועד.

עצה טובה שיכין אדם כל צרכיו קודם כניסת החג כדי שלא יצטרך לטרוח ביו"ט עצמו, משום שלא ניתנו ימים טובים לעם ישראל אלא להתענג בהם, ותהא מלאכתו קלה שיצטרך לחמם האוכל ולהגישו לשולחן ולאוכלו.

ראוי שלא לסעוד בערב יו"ט מן המנחה ולמעלה כבער"ש.

ילבש בגדים נאים לכבוד החג וצריך שיהיו בגדי יו"ט משובחים יותר מבגדי שבת, וזה משום שנצטוו ישראל לשמוח בחג כנא': "ושמחת בחגך והיית אך שמח", וכשלושב בגדים חדשים הרי זה בכלל שמחת החג.

קודם כניסת החג יאמר ב' מזמורי תהלים אלו: 'השמים מספרים כבוד אל' (תהלים י"ט, ב'), ו'יקום אלהים יפוצו אויביו' (תהלים ס"ח, ב'), וענין אמירתם חשוב וגדול הוא למאוד.

קודם היכנס החג יש להכין נר דולק כדי שיוכלו לקחת ממנו אש לצורכי אוכל נפש ושאר מלאכות המותרות בו, ומן הראוי שיהא נר של 72 שעות כדי שיספיק לכל זמן החג.

יש לכל אדם לרכוש ערכת חגו ביתי (שעון המפעיל ומכבה את מע' הגז ע"פ הזמן המשוער של המכוון), והוא כדי למנוע איסורי כיבוי של האש ביו"ט שלא כהלכה.

אף אישה הנוהגת (אשכנזיה/ספרדיה) בכל ליל שבת וחג להדליק את הנרות ואח"כ לברך כמנהג הרמ"א, ביו"ט מן הראוי שתברך בתחילה ואח"כ תדליק.

קודם כניסת החג תדליק האישה את נרות החג ותברך להדליק נר של יו"ט, ולא תברך שהחיינו דלאו ברת כונה היא, אלא סומכת על ברכת שהחיינו שיברך בעלה בעת קידוש ליל החג.

אישה שהדליקה הנרות וברכה שהחיינו אינה עונה אמן אחר ברכת שהחיינו שמברך בעלה בשעת הקידוש כיון שלגביה הוי הפסק.

מן הראוי שתדליק האישה את הנרות בערב החג כפי שמדליקה בכל ערב שבת, ואם התאחרת יכולה להדליק מאש לאש (מהנר המוכן שהודלק בערב החג) אף לאחר כניסת החג.

יש להיזהר ביו"ט שלא לדבק באמצעות טפטופי השעווה כמה נרות יחד לבל יעבור ח"ו על איסור ממרח ח"ו.

דיני תפילת ערבית של חג השבועות

מתפללין מנחה של יום חול כרגיל ואומרים לאחר חזרת הש"ץ יהי שם ולאחריו קדיש, ומזמור למנצח כבכול יום ולאחריהם קדיש ועלינו לשבת.

קודם לתפילת ערבית ידבר הרב בחשיבות הלילה הקדוש הזה ובחשיבות חג השבועות וההכנות הראויות כדי שיזכו כולם לקבל את התורה.

מותר להתפלל ערבית מבעוד יום, וא"צ להחמיר בכך ולהתפלל אחר צאת הכוכבים דווקא.

נהגו לאחר כמעט את זמן תפילת ערבית של ערב חג השבועות, והוא כדי לקיים את דברי הכתוב בפס': "שבע שבתות תמימות תהיינה", ומן הראוי שיקפידו בכך אף אלו המתפללים בכל שבת וחג מוקדם מהרגיל, וכ"ז כדי שיהא הקידוש שבערב החג אחר צאת הכוכבים.

סדר התפילה בחג השבועות הוא כסדר שמתפללים בחג הפסח, אך מזכירין בו של חג השבועות זמן מתן תורתנו.

קודם תפילת ערבית מתחילין באמירת מזמור החג: 'יקום אלהים יפוצו אויביו', ולאחריו מתחילין התפילה במנגינה ושבח והודיה לה'.

יש לש"ץ להתפלל התפילה לאט ובכוונה רבה, ולא ימהר בתפילתו ח"ו.

קודם תפילת שמונה עשרה אחר סיום קריאת שמע ושאר התפילה אומר הש"ץ 'אלה מועדי' ולאחריו קדיש, ומתפללין תפילת הלחש ובה מזכירין של חג השבועות.

בסיום תפילת הלחש אומר הש"ץ יהי שם ולאחריו קדיש תתקבל ולאחמ"כ אומרים 'שיר המעלות לדוד שמחתי באומרים ליי' (תהלים קכ"ב, א'), קדיש ועלינו לשבח.

דיני הקידוש בליל חג שבועות

אחר ששבו האב ובניו מבית הכנסת בערב החג יאמרו בכניסתם הביתה בקול רם 'מועדים לשמחה'.

הקידוש בליל יו"ט של חג השבועות צריך להיות אחר צאת הכוכבים כדכתיב: "שבע שבתות תמימות תהיינה" (ויקרא כ"ג, ט"ו).

בני חו"ל העושים ב' ימים את חג השבועות בלילה הראשון צריכים להקפיד על הקידוש בזמן שאחר צאת הכוכבים, ובלילה השני יכולים לקדש אף מבעו"י.

מתחילין מיד באמירת הקידוש של יו"ט, ומזכירין בו יו"ט של חג השבועות וברכת שהחיינו.

דיני תיקון ליל חג השבועות

נהגו בליל שבועות להיות ערים ולשבת כל הלילה ולעסוק בתורה, והמנדר שינה מעיניו בלילה זה ועוסק בתורה מובטח לו שישלים שנתו ולא יארע לו שום נזק אותה השנה כלל.

יתקאלו במנין גברים לפחות ועליהם תשרה שכינה כנא': 'אלהים נצב בעדת אל' (תהלים פ"ב א'), ומי שאין לו ישוב הדעת ולומד התיקון לבדו באין מפריע עדיף שישב ויעסוק בה לבדו.

יש שנהגו להדליק קודם תיקון ליל שבועות נרות לעילוי נשמת יקיריהם בבתיהם ובבתי הכנסת, וע"כ מן הראוי שישאירו נר דולק מערב החג ועימו ישתמשו לקחת האש להדלקת הנרות, ומ"מ יזהרו שלא לדבק הנרות לבל יעברו על איסור ממרח ונמצאים עושים עבירה במקום מצוה ומורידים את נשמת הנפטר מטה במקום להעלותה מעלה.

יש להדליק ב' נרות בלילה זה קודם שילמוד, לכבוד דוד המלך ולכבוד ר' ישראל בעל שם טוב זיע"א, ויאמר קודם שידליק הנר, הריני מדליק נר זה לכבוד נשמת הצדיק... ולא לעילוי נשמת... כי צדיקים אלו אינם צריכים עילוי נשמה כלל.

קודם התחלת סדר תיקון ליל שבועות יש לומר את נוסח התפילה שתיקנו ר' בנימין הלוי זיע"א בעל ה'חמדת ימים'.

נהגו ללמוד ע"פ סדר התיקון כמובא ב'קריאי מועד', והוא תיקון שיסדו האריז"ל הקדוש זיע"א, ומן הראוי לעסוק בו כי מעלתו גדולה וחשובה למאוד.

מי שחפץ ללמוד ש"ס ופוסקים בזה הלילה ולא לעסוק בתיקון הקדוש, יש לו על מה שיסמוך ואין למחות בידו, אך טוב שילמוד מס' פס' מן התנ"ך והזוה"ק ואח"כ יעסוק בלימוד שהינו חפץ בו.

מן הראוי שבחורי הישיבות העוסקים בתורה יומם וליל יעשו כהוראת רבותיהם ולא ישנו ממנהג הישיבה.

יש לכל אדם להקפיד לבל ידבר בזה הלילה שיחת חולין ויפספס את זכויות לילה זה ובפרט שמצויים בני אדם הנאספים יחדיו וזוכים להיכשל בעצת יצרם בלשון הרע, שחוק וקלות ראש.

ראוי ונכון לקרוא את פס' התנ"ך בטעמיהם וסימניהם, ואם אינו יודע לעשות כן אינו מעכב.

מי שקשה עליו לעסוק בתורה כל הלילה כולו, מן הראוי שישתדל לכל הפחות ללמוד ברציפות ללא הפסקה עד אחר חצות הלילה ולאחמ"כ ישוב לביתו לנוח מעט ויתעורר קודם לתפילת שחרית כדי שיוכל להתכונן ולהתפלל כראוי התפילה עם הציבור.

בסדר הלימוד כשקורא בפסוקי מגילת איכה, יש לקוראם מעט בלחש, כיון שליל יו"ט הוא ואין לאדם אלא לשמוח בזה היום.

קודם חצות הלילה יעצרו מקריאת התיקון ויקראו קריאת שמע (ללא ברכת המפיל ויודוי) עם כל שאר הפס' הנאמרים בה.

אין ללמוד בזה הלילה כלל משניות, אא"כ רגיל הוא ללומדם בקביעות בסעודתו שאז ראשי הוא לקוראם על שולחן החג כהרגלו.

יש לאדם להימנע מלעשן סיגריות בלילה זה במהלך כל זמן התיקון, ומי שקשה עליו לעשות כן, יעצור את לימודו ויצא החוצה להעלות עשנו ואח"כ ישוב ללימודו.

נהגו ללמוד בלילה זה את התרי"ג מצוות, ויש המבארים ומסבירים בו כל פרט ופרט.

העוסק בתרי"ג מצות יכוון בדעתו 'הריני בא לקיים התרי"ג מצוות בדעתי', ובכך זוכה לאחד מג' דברים שיש בקיום המצוה והם: מחשבה, דיבור, מעשה.

טוב ונכון ללמוד בצוותא יחדיו את ה'אדרא רבא' ויחלקוהו בניהם.

יש הנוהגים לומר בלילה זה י"ג קדישים, כיצד: ערבית של ערב החג-ד' קדישים, תנ"ך-קדיש אחד, אידרא רבא-קדיש אחד, תיקון חצות-קדיש אחד, תהלים-קדיש אחד, גמרא-קדיש אחד, מדרש-קדיש אחד, מדרש נוסף-קדיש אחד, מוסר-קדיש אחד, בקשות ותפילות לתיכון כרת-קדיש אחד, הרי לך סה"כ שלושה עשר קדישים, ויש שלא נהגו לעשות כן.

צדיקים הראשונים היו עוסקים בלילה זה אחר התיקון בשער לתורה שהוא 'מידת היראה' המכנינה ומקדמת את האדם לקראת הבוקר שיהא ראוי ונכון לקבל את התורה.

אדם שאינו ניעור בלילה הזה (מכל סיבה שהיא) טוב שיקרא לפחות את פסוקי התנ"ך הערוכים בסדר הלימוד ולאחריהם יקרא ק"ש וילך לישון.

אין הנשים קוראות את סדר התיקון של ליל שבועות, אך אם חפצה אף היא לבוא וליטול חלק במקומה (בעזרת הנשים) יכולה אף היא ללמוד את פס' התנ"ך המופיעים בסדר הלימוד של הלילה ולאחריהם תקרא את ספר התהלים ותעב"ט.

דיני הלילה הקדוש של חג השבועות

האיסור לדבר שיחה בטילה בלילה קדוש זה היא עד לאחר תפילת מוסף של יום חג השבועות, כי אז עולים להם בחזרה כל קישוטי כלה שירדו ע"י המלאכים מן השמים בלילה זה לעם ישראל והונחו על ראשיהם.

בסיום סדר הלילה יקרא שיר השירים בשמחה ויודה לה' מאוד.

הניעור בלילה הזה אינו צריך לדקדק שלא ליגע בעיניו ומלבושיו כשאר הלילות (כשנם וקם משנתו), כיון שלא ישן ולא עלתה נשמתו למעלה ואין שום טומאה מונחת על גופו.

הנעור בליל חג השבועות אסור לו שישן בתוך 72 דק' שקודם הזריחה.

אדם שנם את שנתו כשעה/שעתיים, א"צ לברך ברכות התורה בקומו וראשי להמשיך בלימודו.

יכול אדם להמשיך בלימודו ולילך ד' אמות אף שכבר עלה עמוד השחר ולא נטל את ידיו.

מנהג הספרדים שכל הנעור בלילה הזה ורוצה לשתות יכון בברכתו על הכוס הראשונה לפטור את שאר הכוסות שישתה בזה הלילה בברכה זו, ואף אם הפסיק לזמן של יותר משבעים ושתיים דק' (ולא יצא החוצה אלא נשאר בבית הכנסת), אינו חוזר לברך בשנית, וכן מנהג בני אשכנז.

מי שיצא לחוץ ואח"כ חזר למקומו חוזר ומברך ואפי' שהניח מקצת חברים במקום שהתחיל שמה בשתיה.

כל זמן שעדיין לומד ואפי' שעלה עמוד השחר יש"א שאינו צריך להפסיק כדי לברך את ברכות התורה של שחרית ורשאי להמשיך בלימודו, ובסיום לימודו יברך קודם שיתחיל תפילתו, ויש"א שיפסיק לימודו כחצי שעה שקודם הזריחה שאז רשאי לעסוק בשירות ותשבחות ויברך ברכות התורה כשיגיעו שבעים ושתיים דק' שקודם הזריחה, והמחמיר תע"ב.

מי שלא סיים את סדר הלימוד בזה הלילה מן הראוי שישלימו למחרת ביום חג השבועות.

דיני ההנהגות שקודם לתפילת שחרית של חג שבועות

כתבו רבותינו המקובלים זיע"א שענין גדול הוא לכל אדם שישתדל לטבול במקוה טהרה באשמורת הבוקר של יום שבועות (מעט קודם 72 ד' שלפני הזריחה), והוא זמן הקרוי 'איילת השחר' ומעלתה של טבילה זו גדולה וחשובה למאוד.

קודם הטבילה יאמר את נוסח ה'לשם יחוד' שתיקנו רבינו יוסף חיים זיע"א (מר"ן הבן איש חי) בספרו לשון חכמים חל' א' סי' ס"ב בכוונה רבה ולאחריה יטבול ד' טבילות ויכוון בהם במחשבו הכוונה הבאה:

א. כוונה א': בטבילה הראשונה באותיות שם יו"ד הי דשם ע"ב, ובטבילה השניה באותיות יו"ד הי דשם ס"ג, ובטבילה השלישית באותיות המילוי דשם ע"ב, ובטבילה הרביעית באותיות המילוי דשם ס"ג העולים בגימטריא כמנין מקוה (אם תסיר ב' הכוללים דע"ב וס"ג).

ב. כוונה ב': יכוון בד' הטבילות כנגד ד' אותיות שם הויה ברוך הוא בניקוד קמץ דהיינו טבילה א' באות יו"ד בניקוד קמץ ובטבילה ב' באות ה' ראשונה דהויה בניקוד קמץ וכן בשאר.

הספרדים שטובלים ביו"ט אין להם לטבול ולהתרחץ בבית המרחץ במים חמים, ואפי' שהוחמו קודם יו"ט, ואם חום המים פחות מ37 מעלות צלזיוס, מותר לרחוץ ולטבול בהם שאינם חשובים לחמים, ואחינו בני אשכנז מקילים לרחוץ ולטבול ביו"ט במים חמים שהוחמו מערב יו"ט.

מי שאינו יכול לילך לטבול מכל סיבה שהיא ישתדל לעשות את נטילת ידים (מיוחדת קודם לתפילה בבוקר) שנהגו המקובלים לעשותה ובה מס' כוונות, ותעלה לו נטילה זו כטבילה במקוה טהרה.

ע"פ הפשט: לספרדים: מברכים את כל הברכות חוץ מברכת 'על נט"י' ו'אשר יצר', שאין לברכם אא"כ הוצרך לנקביו, ויש מהספרדים הנמנעים מלברך ברכת 'על נט"י' ואפי' שהוצרך לנקביו ובירך 'אשר יצר', והאשכנזים מברכים את כל הברכות כולם והוא שנצרך המברך לנקביו.

ע"פ הסוד: מברכים את כל ברכות השחר חוץ מברכות: 'על נט"י', 'אשר יצר', 'ברכות התורה', ומי שהוצרך לנקביו מברך גם ברכת 'אשר יצר'.

אשכנזי שנגע במכוון במקומות המכוסים כדי שיתחייב בנט"י, בכ"ז אין מועיל לו מעשה זה כדי להתחייב בנט"י.

טוב שיבקש אדם הניעור כל הלילה מתבירו שישן בלילה זה להוציאו ידי"ח ברכות התורה, ומן הראוי שישמע הברכות ממנו ויענה אמן לאחריהם.

מנהג הספרדים אחר עלות השחר לברך את ברכות התורה, ולאחר התפילה מיד ישבו מעט ויעסקו בתורה כדי שלא תהא ברכתם זו לבטלה.

מנהג האשכנזים שכל אחד יברך את ברכות התורה לעצמו, ויש חלק מן האשכנזים המברכים רק אם ישנו ביום שקודם לכן, רק אז יהיו רשאים לברך בבוקר.

מי שטעה ובירך ברכות התורה קודם עלות השחר, יש"א שיחזור ויברך אחר עלות השחר, ויש"א שאינו חוזר לברך אף לאחמ"כ אלא ישמע הברכות מאדם שיכוון להוציאו ידי"ח לאחר עלות השחר.

מי שאין לו אדם אחר שיוציאו ידי"ח הברכה יש לו לכוון בברכת 'אהבת עולם' לצאת ידי"ח, ומיד לאחר התפילה ילמד מעט.

נהגו ליטול הידים קודם התפילה, והוא כהכנה לתפילה

יתגבר כארי להתפלל את תפילת שחרית ומוסף של חג השבועות, וימנע מלידתן שינה לעיניו ותנומה לעפעפיו, שמא יצא שכרו בהפסדו, ויזהר לבל תחטפנו שינה בין התפילה לבין קה"ת, וע"ז אמרו חז"ל: 'אמר הקב"ה לישראל בני היו קוראים בפר' עשרת הדברות בכל שנה ושנה ומעלה אני עליכם כאילו אתם עומדים לפני בהר סיני ומקבלים את התורה', ובאותו השעה זמן מיוחד הוא ויורדים מן השמים אורות קדושה וכתרי תורה כפי שירדו על אבותינו במעמד הר סיני.

דיני התפילות וקריאת התורה של חג השבועות

סדר התפילה ביום חג השבועות הוא כסדר שמתפללים בחג הפסח, אך מזכירין בו של חג השבועות זמן מתן תורתנו, וגומרים את ההלל.

בתפילת שחרית של חג השבועות יגביה קולו בעת שיאמר את המילים: 'אשרי איש שישמע למצוותיך ותורתך ודברך ישים על ליבו'.

בפתיחת ההיכל של חג השבועות אומרים את נוסח ה-י"ג מידות ג' פעמים ולאחריו את נוסח התפילה שישד רבינו האריז"ל הקדוש זיע"א, ולאחריו אומרים ג' פעמים את הפס' ואני תפילתי לך ה' עת רצון, ולאחריהם את נוסח היהי"ר שתיקן רבינו בנימין הלוי זיע"א בעל ה'חמדת ימים' לאומרו במועדים, ולאחריו מסיימים בברוך שמה ושאר מי שברך כנהוג.

נהגו לומר את נוסח הכתובה לחג השבועות שחיברם ר' ישראל נג'ארה תלמיד האריז"ל, והיא ההסכם בין הקב"ה לעם ישראל, ולאחריה מוציאים הס"ת בשירות ותשבחות לה'.

נהגו לקרות את ה'אקדמות' קודם עלייתו של כל עולה מז' העולים לתורה.

בחג השבועות מוציאים ב' ס"ת ומעלים ה' עולים בין בארץ ובין בחו"ל:

א. בראשון קוראים חמשה עולים בפר' יתרו (שמות י"ט, א'), 'בחודש השלישי'-ולא תעלה במעלות על מזבחי' וגו', ואח"כ אומרים קדיש.

ב. בשני המפטיר (עולה שישי) קורא בפר' פנחס (במדבר כ"ח, כ"ו), 'וביום הביכורים'-ונסכיהם', ולאחריו אומרים קדיש.

ג. מפטירין בס' יחזקאל פר' א', 'ויהי בשלושים שנה'- ואשמע אחרי קול רעש גדול', ולאחמ"כ מוסיפים את הפס': 'ותשאני רוח' וגו' ומסיימים הברכות של יו"ט כסדרן.

תושבי חו"ל העושים את החג שני ימים ביום הראשון יקראו כסדר האמור בסעיף הקודם, וביום השני של החג קוראים כסדר הזה אחר שמוציאין בו ב' ס"ת:

א. בראשון קוראים חמשה עולים בפר' ראה (דברים י"ד, כ"ב), 'כל הבכור'- אשר נתן לך', ולאחריו אומרים קדיש.

ב. בשני המפטיר (עולה שישי) קורא בפר' פנחס (במדבר כ"ח, כ"ו), 'וביום הביכורים'- 'ונסכיהם', ולאחריו אומרים קדיש.

ג. מפטירין בס' חבקוק סוף פר' ב' וכל פר' ג', 'וה' בהיכל קודשו'- 'למנצח בנגינותי', ומסיימים הברכות של יו"ט כסדרן.

מנהג לקרוא את עליית עשרת הדברות של חג השבועות בטעם עליון, וכן עושים אף שקוראים אותם בפר' השבוע כרגיל.

מנהג הספרדים שלא לעמוד בעת קריאת פר' עשרת הדברות בחג השבועות, ויש מן הספרדים והאשכנזים שנהגו לעמוד בעת שמיעת קריאת פר' עשרת הדברות, ומן הראוי שכל אדם ינהג כמנהג אבותיו.

מן הראוי שיקפיד גבאי בית הכנסת שלא להעלות קטן לקרוא את ההפטרה (במקומות שנוהגים לעלות את הקטנים לקרוא), אלא יעלה אדם גדול לקוראה, ועדיף חכם.

יש שנהגו לעמוד בעת קריאת ההפטרה של חג השבועות ולקוראה בלחש עם הש"ץ, ואפי' שהש"ץ קוראה בקול, ויש שלא נהגו כן.

נהגו להזכיר את שמות נשמות קרוביהם ברגלים, והטעם שבזמן שביהמ"ק היה קיים היו באים נשמותיהם של ג' האבות הקדושים (אברהם, יצחק, יעקב), לביהמ"ק של מעלה עם נשמות שאר הצדיקים ויורדין כולם למקום מקדש של מטה, ומסלקין אותו ויורד ביהמ"ק של מעלה (רוחני), ואז היו באים כלל ישראל, ונכנסים ועומדים צפופים ומשתחוים רווחים וכולם מתקבלים בו, ולכן עתה שבעוונה"ר חרב ביהמ"ק של מטה ואין יורד ביהמ"ק של מעלה עם הצדיקים, משום הכי חייבים אנו להזכיר את שמותיהם בכל חג וחג, כדי שתהא זכותם עומדת לנו ולזרעינו לעד ובמהרה יבנה בית מקדשינו.

דיני יו"ט של חג השבועות

חייב אדם לשמח את עניי ואביוני עירו בכל אחד מן הרגלים, ולכן ראוי לשלוח להם ממון/מאכל/משקה כבר בערב יו"ט, ומי שאינו עושה כן עליו נאמ': 'זבחייהם כלחם אונים כל אוכליו יטמאו כי לחמם לנפשם ושמחה כזאת קלון הוא להם' (הושע ט', ד'), ונאמ': 'זריתי פרש על פניכם פרש חגיכם' (מלאכי ב', ג').

בזמן הזה מצוה לשמח את אברכי הכוללים העוסקים בתורה ומורים הוראות והלכות בעם ישראל, שהינם במקום כהנים ולוויים שמצוה היתה לכל אדם לשמחם בזמן שביהמ"ק היה קיים, וכבר נאמ': 'ת"ח העוסקים בתורה מעלה עליהם הכתוב כאילו עוסקים בעבודת ביהמ"ק' (מנחות ק"י.).

מותר להציע המיטות ולהדיח הכלים בידי ביו"ט, ואף לגלול את הס"ת.

הנוהגים לעשן סיגריה ביו"ט, יזהרו שלא להשליך את בדיל הסיגריה בתנופה חזקה הגורמת לכיבוי לאחר גמר העישון, אלא יניח הבדיל ויכבה מאליו, והנמנע מלעשן ביו"ט ובפרט בימות השנה כולה תבוא עליו ברכת טוב.

המשתמש בגז רגיל ביו"ט (ללא חגז), כדי לבשל לצורך אוכל נפש, בסיום בישולו יניח קומקום מלא מים עד שפתו, וכשירתחו ישפכו המים ויכבו את האש שסביב כירי הגז ולאחר שכבו יסובב את כפתור ההדלקה והכיבוי לבל יתפשט הגז ויגרום לסכנת נפשות ח"ו, ואת המים הרתוחים חייב להשתמש בהם (שבפעולת שימוש זו מגלה הוא שדעתו שמים אלו הוחמו לצורך אוכל נפש ולא סתם), אחרת הם אסורים לשימוש ביו"ט ובפרט לכבות את הגז.

מצות יו"ט מחולקת לג' חלקים אחד-לביהכנ"ס, חלק שני-לביהמ"ד, חלק שלישי-לאכילה ושתיה תענוג ושמחה.

מצוה על כל אדם לענג עצמו ואת בני ביתו ביו"ט של חג השבועות, כפי שמענג ביום השבת.

יש לאדם לשמח את אשתו וילדיו הגדולים והקטנים לכבוד החג, בקניית בגדים ותכשיטים, ושאר דברים המשמחים עבורם, והוא כדי שתהיה להם שמחה רבה ביום זה.

נהגו לעלות לרגל בג' רגלים המוזכרים בתורה (פסח, שבועות, וסוכות) לראות את פני ה', ומי שאינו יכול לעלות ברגל עצמו, יש לו תשלומין שבעה ימים אחר הרגל, וכן נהגו גדו"י ישראל להגיע במהלך חוה"מ/אחר המועד לרחבת הכותל המערבי ב"ם.

מצוה על כל אדם להקביל את פני רבו ברגל, וכ"ז כשרבו חונה בעירו ובשער מקומו באופן שיכול לילך אצלו בקלות ולבקרו ולשוב חזרה לביתו בו ביום, אך אם אין רבו מתגורר באותה העיר יש לו ליך לאחר המועד ולבקרו, ובמועד עצמו אסור לו לעזוב את אשתו וילדיו ולילך לרבו שאינו מתגורר בעיר, ואפי' שאתו מוחלת לו, כיון שמצוה היא לו לשמח את אשתו ובני ביתו.

ישתדל כל אדם ללמוד ביום חג השבועות בס' המצוות להרמב"ם (ח' א').

ישמח אדם ביו"ט בדברים המותרים ויודה לה' מאוד בשירות ותשבחות פזמונים ופיוטים אשר יסודם בהררי קודש.

אין מתענים בחג השבועות כלל, ותענית חלום יש"א שמתענים, ויש"א שלא מתענים, וכן הלכה.

מותר לקיים ריקודים ביום חג השבועות לכבודה של תורה, שיו"ט זה דמי ליום שמחת תורה.

דיני סעודת יו"ט של חג השבועות (לילה / יום)

חובה על כל אדם לאכול פת בשתי סעודות החג (בלילה וביום).

ראוי ונכון שיבצע כל אדם על ב' לחמים ביו"ט (כפי שבוצעים בשבת), ואין חובה לאכול ביו"ט אלא ב' סעודות בלבד.

יש שנהגו לאכול סעודת מאכלי חלב בערב חג השבועות, והוא משום שסעודה זו היא משום גמר מצוה, וכדי שיהיה ניכר שסעודה זו אינה סעודת יו"ט רגילה, אלא סעודת גמר מצות סיום ספירת העומר, ע"כ נהגו לעשותה במאכלי חלב ולא במאכלי בשר.

יש"א שאין חובה לאכול מאכלי חלב עם פת, ויש"א שעדיף לאכול עם פת, והעושה כן תעב"ט.

נהגו לאכול מאכלי בשר ומאכלי חלב בסעודות חג השבועות, וחובה להיזהר שלא לאכול מאכלי חלב אחר שאכל מאכלי בשר אלא אם עברו שש שעות.

מנהג ישראל לאכול קודם מאכלי חלב, ואח"כ מקנח את פיו היטב ומדיחו כראוי ואוכל מאכלי בשר.

מנהג חלק מבני עדת תימן שלא לאכול מאכלי חלב בחג השבועות כלל.

מנהג ישראל לאכול מאכלי חלב ודבש יחד בחג השבועות לקיים את דברי הכתוב בכתובים: 'דבש וחלב תחת לשונך' (שיר השירים ד', י"א).

מצוה לאכול בשר בהמה, ובכך יקיים את מצות 'ושמחת בחגך' (ויקרא כ"ג, מ"א) ביו"ט, וכבר דרשו חז"ל: 'אין שמחה אלא בבשר ויין' (פסחים ק"ט.), ומי שאינו יכול לאכול בשר בהמה מטעמי בריאות יאכל בשר עוף.

מן הראוי לשתות יין משובח מעט מן הרגיל בסעודות יו"ט (בבוקר ובערב), לקיים הנא': 'יין ישמח לבב אנוש' (תהלים ק"ד, ט"ו).

עוגת גבינה שיש לה מתחיתה/מעליה שכבת בצק מן הראוי שיברך עליה קודם האכילה ברכת 'בורא מיני מזונות' וכן הלכה, ויש"א שיפריד ויברך על כל חלק בפנ"ע.

לאחר אכילת העוגה מברך ברכת 'בורא נפשות' וכן הלכה, ויש"א שיברך על המחיה ואפי' שאוכל כזית מכל התערובת יחד ולא רק מהבצק עצמו.

בברכת המזון מוסיפים 'עלה ויבוא', ואם טעה והזכיר 'רצה והחליצנו' ונזכר מיד חוזר לרחם כדין.

מי ששכח לומר 'עלה ויבוא' אם נזכר קודם אמירת 'ברוך אתה' (של ברכת בוני י"ם), יסיים הברכה באומרו למדני חוקיך ויחזור ויאמר 'עלה ויבוא', ואם סיים ברכת 'בוני י"ם' יאמר ברוך אשר נתן ימים טובים', ואם התחיל ברכת לעד האל אבינו א"צ לחזור אלא ימשיך משום סב"ל, וכן הלכה.

מי ששכח לגמרי 'עלה ויבוא' אינו חוזר לברך שנית, והמחמיר ליטול ידיו ולאכול כזית פת שנית ולברך ברכה מ"ז ו'עלה ויבוא' תעב"ט.

דיני סדר יום חג השבועות

נהגו לנוח מעט ביו"ט של חג השבועות אחר שעסקו כל הלילה בתורה, וכשיקומו משנתם (קודם חצות היום), יתחילו מיד בקידוש היום וסעודת החג ולאחריה יאמרו האזהרות שחיברם ויסדם רבי שלמה בן יהודה גבירול זיע"א ומן הראוי שישתדל להבין מה שמוציא מפיו ויעיין בפירושי המילים..

נהגו בכל קהילות ישראל לקרוא ביום חג השבועות את מגילת רות, ומנהג האשכנזים לקרואה מתוך הקלף ומברכים קודם קריאתה ב' ברכות (א.על מקרא מגילה. ב.שהחיינו), והספרדים נהגו לקרואה מתוך הסידור ואינם מברכים על קריאה זו.

מניין אשכנזים החפצים לקרוא את מגילת רות מתוך הקלף אחר אשמורת הבוקר (עלות השחר) קודם שיתפללו תפילת שחרית, מחשש שמא ירדמו מרוב עייפותם ולא ישמעו את קריאתה כראוי רשאי לעשות כן.

אשכנזי המברך ב' ברכות מן הראוי שילבש בגד חדש ויברך עליו שהחיינו ויכון בכרכתו על ברכת שהחיינו שצריך לברך קודם שיקרא את מגילת רות.

ספרדי העובר לפני התיבה בביכנ"ס אשכנזי מן הראוי שלא יברך הברכות אלא ישמע הברכות מפי אדם אשכנזי ולאחמ"כ יקרא לציבור את המגילה, ואם בירך הספרדי וקראה יצאו כולם ידי חובה.

אשכנזי שלא שמע את קריאת מגילת רות שקראה הש"ץ מתוך הקלף אינו צריך לקרואה/לשומעה שנית מש"ץ אחר שיקרא אותה מתוך הקלף.

אשכנזי שקרא/שמע מגילת רות מן הקלף ויצא ידי חובתו, רשאי לברך ולקרוא לאחרים, כדי שיצאו אף הם ידי חובה.

נהגו לקרוא את כל ספר התהלים בחג השבועות, שהוא יום פטירת דוד המלך ע"ה, אך ידלגו באמירת ה'יהי רצון' על לשונות 'מחילה וסליחה וכפרה', וכן אין לומר 'ונזכה ונחיה שבעים שנה ואם בגבורות שמונים שנה', כי יש החיים יותר מכך, אלא יאמר סתם ונזכה ונחיה באורך ימים ושנות חיים בתורה ובמצוות.

יש לספר בשבת דוד המלך ע"ה ור' ישראל בעל שם טוב זיע"א שיום פטירתם חל בחג השבועות, וטוב שיספר אדם לבני ביתו על גדולי עולם אלו דרגתם מעשיהם וצדקותם.

כשעושין הכנסת ס"ת בחג השבועות רשאי לטלטלו מהבית לביהכנ"ס אף במקום שאין עירוב, ומן הראוי שיקראו בו לפחות פס' אחד אחר שהכניסוהו לביהכנ"ס.

ראוי ונכון ללמוד ביום חג השבועות את מאמר הזוה"ק (סדר יתרו וכו') כמובא בספרים הקדושים.

דיני מוצאי יו"ט של חג השבועות

במוצאי יו"ט של חג השבועות אחר תפילת ערבית עושים הבדלה על כוס יין בלבד, ואומר המברך בברכה 'המבדיל בין קודש לחול'.

מי ששכח ולא הבדיל במוצאי יו"ט יש"א שאין לו תשלומין עד סוף אותו השבוע, ויש"א שרשאי להבדיל עד היום שלמחרת יו"ט בלילה וכן מנהג האשכנזים, ויש"א שאין לו להבדיל רק באותו הלילה אבל למחרתו כבר אין לו תשלומין, (ובשונה מהבדלה של מוצאי שבת שיש לה תשלומין עד ג' ימים), וכן הלכה.

דיני אסרו חג שלאחר חג השבועות

יום שאחר חג השבועות קרוי 'יום טוב'.

נהגו ישראל לאכול ולסעוד ביום זה כעין שאוכלים וסועדים ביו"ט של חג השבועות.

ביום זה אין מתענים ואין מספידין אלא לחכם ובפניו.

חתן אשכנזי שחל יום חופתו ביום זה אע"פ שדרך החתנים האשכנזים להתענות ביום חופתם הוא אינו מתענה.

נהגו הנשים לעשות מלאכתם כרגיל ביום זה, ויש מן הנשים שהחמירו על עצמם שלא לעשות מלאכה ביום זה, ומן הראוי שכל אחת תנהג כמנהג ביתה.

טעמים לחג השבועות:

טעם שאין אומרים תחנון החל מר"ח סיון ועד יב' בחודש:

1. כיון שכתאריך א' הוא ר"ח, וב' סיון הוא יום מיוחס שבו אמר משה לעם ישראל שיכינו עצמם לקבלת התורה, ובג' סיון החלו ג' ימי הגבלה, וב-ו' בסיון חג השבועות, וב-ז' סיון הוא אסרו חג יום טבוח, ואחריו ה' ימי תשלומין עד י"ב כולל.

טעם למקור השם חג השבועות:

1. שבועות מלשון שבועה שנשבע הקב"ה לעם ישראל במתן תורה שלא יחליפם ולא ימירם בעם אחר.

2. משום שסופרים אנו שבעה שבועות כדי לזכות להיטהר ולקבל את התורה בשכתב, כנידה הסופרת שבעה נקיים ונטהרת לבעלה, ובכך מפרישים אנו את עצמנו מטומאה זו ומתקרבים בטהרה לה'.

טעם למקור השם חג עצרת:

1. משום שכשם שיש עצרת של חג הסוכות, כן חג זה, הינו עצרת של חג הפסח.

2. משום שבלייל פסח נעשה הכל בחיפזון וכל מדרגות הקדושה להם זכינו באו ברגע אחד בדרך נס שלא ע"פ מעשינו, ולפיכך נשארה אצלינו המדרגה הזאת ומשום כך צונו הבורא יתברך לספור יום אחר יום עד לחג השבועות כדי שנהיה מוכנים ככלי קיבול לקבל את התורה וממילא נזכה שתשאר הקדושה בידינו ותהיה עצורה בנו בכח עמל יגיעתינו.

3. לפי שנעצרו כל המקטרגים על עם ישראל בעת קבלת התורה.

4. לפי שהיו מקריבין בו מנחה חדשה כדכתיב: "וביום הביכורים בהקריבכם מנחה חדשה לה' בשבועותיכם".

5. כיון שאסור הוא (ע"פ הקבלה) בזיווג, ודינם של נשות ישראל כעצורות שהוא מלשון עצרת.

6. משום לאחר שירדה תורה לעם ישראל בהר סיני אמרה הג"מ שאף ירדה שנאה לעולם ולפיכך יוצא שנעצרו אומות העולם מלהתקרב ולהידבק בנו שהיות ולא זכו

לקבלה ממילא קנאים הם בנו ואינם חפצים כביכול להיות בקרבתנו ולהידבק ממעשינו 'הרעים' (לטענתם).

7. משום שבכל יו"ט יש מצות השייכים לאותו יו"ט כגון: פסח=מצות וד' כוסות, סוכות=ד' מינים וסוכה, ר"ה=שופר, אך חג השבועות אין בו שום מצוה אלא רק עצם היותנו אסורים לעשות בו מלאכה.

8. כיון שזכו עם ישראל לאהבה כה עזה במתן תורה ולא היו להם כ"כ מצות להתעסק בהם ע"כ ציוה הקב"ה אותם על מצות הגבלה ופרישה כדכתיב בקרא: "והגבלת את העם, וכדכתיב: "אל תגשו אל אישה", ובשכר זה עמד להם לעצור בכליהם את היראה והאהבה כפי שהיה להם בתחילה.

טעם למקור השם חג הביכורים:

1. כיון שבזמן שביהמ"ק היה קיים היו עולים ומביאים ביכורים לה' בשמחה בתופים ומחולות ומקריבים אותם לה' ומודים הודאה רבה על שנתנם לנו.

2. משום שנתנם ה' לעמוד כביכול בעונש על שבכו המרגלים בעת שרגלו את הארץ וראו את פרותיה המשובחים, אך כיון שאז בכו והתלוננו ולא רצו לעלות עכשיו ולדרות הבאים תתקנו כך:

א. תלונה על פירות הארץ - תביאו ביכורים מהפירות שלכם שמן הארץ.

ב. תלונה על הארץ - תעלו כולכם כמידי שנה גברים נשים וטף לי"ם לבוא ולראות את פני ה'.

ג. תלונה על בכייתכם - תשמחו שמחה גדולה ותבואו להר' ה' בתופים ומחולות בשירה ובזימרה.

טעם למקור השם חג קציר חיטים:

1. כיון שהתורה ניתנה רק למי שמשפיל עצמו, ענו, בן עניים, חי ביסורים, ואף מתקיימת בו כנא': 'הזהרו מבני עניים שמהם תורה'.

2. כיון שמעשה רות בימי קציר חיטים היה והסתיים לו בחג השבועות בזמן שמקריבים את שתי הלחם.

טעם שמעמידים אילנות ומיני פרחים בחג השבועות בביהכנ"ס ובבתים:

1. משום שמן הראוי הוא לכבד את היום בו ניתנה תורה במקומות שהאדם לומד בהם תורה.
2. שיזכרו הציבור שבעצרת נידונין על פירות האילן ויתפללו עליהם.
3. זכר למעמד הר סיני שקודם לנתינת התורה היה מקומו למרעה ולאחמ"כ השביחו והפריחו הקב"ה.
4. זכר להצלתו של משה שהניחתו אימו בתיבה בין קני הסוף בליל מתן תורה.
5. מנהג עתיק יומין אף קודם נס פורים שאמרו המן לאחשורוש.
6. זכר לכך שכל דיבור ודיבור שיצא מפי ה' יתברך נתמלא על העולם כולו ריח בשמים.
7. לפי שנמשלו ישראל במעמד הר סיני לשושנה של ורד.
8. לומר שכל יופיים וריחם והדרם של אלו הפרחים והעשבים אינו אלא בזכות התורה הקדושה.
9. זכר למה שענו בני ישראל יחדיו נעשה ונשמע ונמשלו לתפוח שחנטת פרותיו קודמת לעליו.
10. לרמז שבאותו היום מצא ראובן דודאים בשדה ובזכות שנטלה רחל אותם במקום יעקב אבינו נולד יששכר ללאה שהוא סמל התורה.

טעם שיש הנמנעים מלהעמיד עצי סרק בחג השבועות בבתי המגורים ובבית הכנסת:

1. שחוק העמים הוא להעמיד אילנות בחגייהם שקוראים אותו זאלאניע שווענטע או פינגשטן.
2. שאין מעשה זה מנהג אלא מדינא והוא חוק העמים מן הראוי שלא לעשותו.
3. שהנוצרים היו מקשטים ביום הראשון שלפני חג הפסחא שלהם את הכנסיות שלהם.
4. שאין שום טעם באלו העצים ומן הראוי להעמיד רק דברים שיש בהם טעם.

טעם שמאחרין להתפלל את תפילת ערבית של יו"ט חג השבועות:

1. כדי שיסתיימו להם מ"ט הימים ויהיו 'שבע שבתות תמימות' (ויקרא כ"ג, ט"ו.)

טעם שאומרים בחיתום הברכה הרביעית בתפילת עמידה בחגים ובחתימת קידוש היום מקדש ישראל והזמנים:

1. לפי שכל המודעים תלויים בזמן.

2. שמועד תרגומו הוא זמן.

טעם שנוהגים להישאר ערים כל הלילה ולעסוק בתורה:

1. לתקן את פגם אבותינו שישנו בלילה הזה והוצרך הקב"ה להעירם כדי ליתן להם את התורה.

2. שגדולה מעלת העוסק בתורה בלילה ובפרט בלילה חשוב זה.

3. שלילה זה נקרא ליל שימורים.

4. שכפה הקב"ה עלינו לקבל את התורה שבע"פ כיון שרצו לקבל רק את התורה שבכתב ומטעם זה ידע משה בשמים מתי יום ומתי לילה שהיה רואה את ישראל עוסקים בתורה שבע"פ ידע שזמן לילה הוא, ומשום כך מתקנים אנו את פגמי אבותינו ועוסקים בתורה שבכתב בלילה הזה וזוכים להידבק בשניהם יחד.

טעם שנהגו ללמוד את התיקון שיסדוהו רבותינו ז"ל:

1. שתיקנו עבור עמי הארץ שאינם בקיאים ויודעים ללמוד ע"כ יאמרו התיקון יחד.

2. שתיקנו לימוד השווה לכל העם כשם שהיו ישראל באחדות קודם קבלת התורה.

3. שתיקנו זה למדו רשב"י הקדוש זיע"א, וסומכים אנו על מעשיו ועושים כמותו.

4. כדי להדגיש את הקשר שבין תורה שבכתב לתורה שבע"פ.

טעם שקוראין המעמדות לפני כל אחד מהשבעה עולים לתורה ביום חג השבועות:

1. כיון שבימים ההם נהגו להעמיד מתורגמן אצל בעל הקורא ובפרט בימי חג השבועות וחג הפסח והיו מחלקין התרגום בסדר מיוחד, וכיון שנשתנו הענינים

בימינו ואין עושין כן הנהיגו רבותינו לעשות זכר לדבר וע"כ נוהגים לקרוא המעמדות ביום קדוש זה.

טעם שקוראין את עשרת הדברות בחג השבועות.

1. לפי שזמן מתן תורה הוא ומתרגמין הדברות בו.
2. כיון שאמר הקב"ה למשה שהוא עליון הדברות אליו.

טעם שיש הנוהגים לעמוד בעת קריאת עשרת הדברות:

1. שהם יסודותיה של כל התורה כולה שבה נכתב "ויעמדו".
2. מפני כבודה של השכינה.
3. שהוי כמקבל ממש כעת את התורה מחדש ואין מן הראוי שישב.

טעם שיש הנמנעים מלעמוד בעת קריאת עשרת הדברות:

1. שלא יראה ח"ו שרק עשרת הדברות הם כביכול התורה כיון שכולם עומדים בעת קריאתם ולא שאר הפס' הכתובים בה שאין עומדים בהם.

טעם שקוראין את עשרת הדברות בחג השבועות בטעם עליון:

1. כדי ללמדנו שכך שמעו אף בני ישראל את עשרת הדברות לפי פיסוקי זה שלפי טעם עליון מאנכי עד לא תשא היא פרשה סתומה, וכן מזכור ועד כבוד, ומאידך מפסיקים בדברות לא תרצח, לא תנאף, לא תגנוב, כאילו הם פסוקים נפרדים, ולכך נהגו לקרותם בטעם עליון ללמדנו שכל דיבור ודיבור הוא לעצמו.

טעם שמפטיירין בנביא יחזקאל בחג השבועות:

1. משום שראה הנביא יחזקאל את המרכבה בחג השבועות.
2. שראה הנביא יחזקאל מראות שכינה בזה הלילה.
3. שזכו ישראל למעלה יותר מיחזקאל הנביא שראו מראות אלוקים על הים וכמאמר המדרש: 'ראתה שפחה על הים מה שלא ראה הנביא יחזקאל בן בוזי במראות הלילה'.

טעם שמפטיירים בני חו"ל בחבקוק ביו"ט שני של חג השבועות:

1. לפי שמדובר שם במתן תורה וגדול הוא יום זה כי בו ניתנה תורה והוא יום ה-נ"א (51 לעומר) לספירת העומר.

טעם שמעלין החכם/החשוב שבקהל לעליית וקריאת המפטיר בחג השבועות:

1. שההפטרה עוסקת במעשה מרכבה ואין דורשין במעשה זה ביחיד א"כ היה חכם ומבין מדעתו

טעם שיש הנוהגים לעמוד בהפטרת חג השבועות:

1. כיון שעולה חכם וגדול ואין כבוד הציבור שישבו שחכם זה עומד וקורא לפניהם.

טעם שמותר לרקוד בחג השבועות לכבודה של תורה:

1. כיון שזכו ישראל וביום זה קיבלו מכל העמים את התורה, ומן הראוי לשמוח ביום שכזה ולרקוד לכבודה של תורה.

טעם שאוכלים מאכלי בשר בחג השבועות:

1. כיון שיו"ט הוא ומצוה לשמוח בו ואין שמחה אלא בבשר ויין.

טעם שאוכלין בשבועות מצה ודבש:

1. שתורה נמשלה לדבש והיצר הטוב נמשל למצה והיצר הרע לחמץ, ולפיכך מכוונים אנו שהיצר הטוב יחד עם התורה הקדושה יתגבר על היצר הרע ויכניעו לבל ניפול שנית ברשתו

טעם שאוכלין בחג השבועות מצה:

1. כדי לרמז על חרותינו ממלאך המוות ומשיעבוד מלכויות.

2. כיון שחג השבועות נחשב כחג הקשור לפסח.

טעם שאוכלים בחג השבועות חמץ ומצה:

1. שהוא לזכר עולם אחר התחיה לגוף ולנפש העתידים להתעדן לעתיד לבוא.

טעם שאוכלים דבש ושותים חלב בחג השבועות:

1. מפני שהתורה הקדושה נמשלה לחלב ודבש כנא': 'דבש וחלב תחת לשונך' (שיר השירים ד', י"א).

2. שהתורה מתוקה ועריבה כדבש וחלב בפי הלומדים אותה.

טעם שאוכלין בני אשכנז 'קרעפלך' (משולשי בצק הממולאים במאכלי חלב) בחג השבועות:

1. זכר לנא' בג"מ שבת פ"ח: אוריין תליתאי לעם תליתאי ע"י תליתאי ביום תליתאי בירחא תליתאי, ופירוש הנא' הוא: 'אוריין תליתאי-תורה משולשת (תורה נביאים כתובים), לעם תליתאי-לעם משולש (כהן, לוי, ישראל), ע"י תליתאי-ע"י בן שלישי (משה רבינו שהיה הבן השלישי של עמרם ויוכבד ונולד אחר אהרון ומרים), ביום תליתאי-ביום השלישי (יום ג'), בירחא תליתאי-בחודש השלישי (חודש סיון).

וע"ז כתב המהרש"ל: 'דהוא בא להורות על יושר תורתנו הקדושה שכל מצוותיה ישרים ותמימים, כי כל שיש בו שלישי יש בו יושר מצד השנים שהם ב' קצוות והשלישי בניהם הוא היושר מבלי לנטות אל אחת הקצוות'.

וע"ז ה'באר משה' וה'שמח ישראל' הוסיפו: 'כי אלו הדברים באים להורות על מידת האמת שבה ניתנה התורה ע"פ המקום ברוך הוא'.

וכן מידתו של יעקב היא 'אמת', והוא השלישי בסדר אבותינו הקדושים.

2. שמרמזים בכך את עם ישראל שבתחילה קבלו התורה ולא ידעו מפני מה נטלוה כי לא הרגישו טעמה ורק לאחר נס פורים בו נאמר הדר קיבלוה חזרו וטעמו הלאה ממנו והרגישו את טעמה.

טעם שאוכלין מאכלי חלב ומאכלי בשר בחג השבועות:

1. שהוא כחג הפסח בו נמצאים על השולחן זרוע וביצה שהם בקצרת ליל הסדר זכר לקורבן חגיגה ופסח, כך בשבועות אוכלים שני מיני מאכלים שהם חלב ובשר.

2. זכר לשתי הלחם שהיו קרבים ע"ג המזבח בחג השבועות.

3. רמז לתורה שנמשלה לחלב ומשובחת כבשר.

4. זכר לחג השבועות הראשון שעשו בני"י במדבר שאכלו בו מאכלי חלב כיון שלא יכולו להכשיר את כליהם בשבת וביו"ט, וכשהכשירום כדת אכלו מאכלי בשר ואף מאותו הזמן נצטוו על מאכלות אסורות, (שקודם לכן היו כליהם טריפה ואף הותר להם לאכול בשר נחירה ובשר בהמה טמאה).

5. שהחלב נרמז בפס': "מנחה חדשה לה' בשבועותיכם" (במדבר כ"ח, כ"ו), ר"ת חלב.

6. משום שנא' בתורה: "ראשית ביכורי אדמתך תביא בית ה' אלוהיך לא תבשל גדי בחלב אימו" (שמות כ"ג, י"ט), רמז למאכלי חלב ומאכלי בשר שאסור לאוכלם יחד אלא בנפרד בחג השבועות.

7. מאכלי חלב הם רומזים להסתפקות במועט כנא': 'ודי חלב עזים ללחמך' (משלי כ"ז, כ"ז), בניגוד למאכלי בשר שהם רומזים לאי הסתפקות במועט ובאו חז"ל ללמדנו כי עם קבלת התורה צריך האדם לשנות מעשיו ולהסתפק במועט כי אין התורה נקנית אלא ע"י הסתפקות במועט, ודי לו שיתפרנס מחלב גדיים וטלאים שבביתו ולא ישחטם ויאכלם, וכאומרם ז"ל: 'כך היא דרכה של תורה פת במלח תאכל וגו' (אבות ו', ד').

8. ע"ש הר סיני שקרוי הר גבנונים, מלשון גבינה.

9. שחלב בגימטריא ארבעים והוא רמז לארבעים יום שמשנה שהה בשמים להוריד התורה לעם ישראל.

10. שמזכירין אנו זכות וצדקת משה רבינו ע"ה שלא חפץ לינק מחלבה של המצרית בעת שמצאתו בתיבה בוכה ורעב בת פרעה והיה זה ביום ו' בסיון.

11. כיון שכשעלה משה למרום להוריד התורה מן השמים קטרגו המלאכים לפני הקב"ה באומרם מה לילוד אישה ביננו וכשענם משה הכיצד רוצים אתם לקבל את התורה הרי כתוב בה שאסור לאכול חלב ובשר יחדיו ואתם אכלתם אצל אברהם אבינו בשר וחלב יחדיו וכיצד תקבלו את התורה, ולכך כשאנו אוכלים את מאכלי החלב הללו מונעים אנו את הקטרוג בכל שנה ושנה של המלאכים מאיתנו.

12. כיון שהתורה נמשלה לחלב בג' דברים:

א. כשתינוק יונק משדי אימו כל יניקה היא חדשה עבורו- כן התורה כל חידוש ולימוד בה הוא מתוק לעוסק בה.

ב. שכשם שחלב נשמר בכלי פשוט- כך התורה מתקיימת בפשוטים ובענווים.

ג. שחלב מעייף ומביא שינה לאדם- כן התורה עריבה ומעייפת את האדם ומביא לו יגיעה רבה ולכך נקראה תושיה שמתשת כוחו של אדם.

13. כיון שעם ישראל ספרו וטיהרו את עצמם כנידה הסופרת ז' נקיים ונטהרת לבעלה ונעקר דמה ונעשית דומה לחלב (שע"פ הסוד הוא בגדר הפיכת הדין לרחמים).

14. כיון שהותר להם החלב ע"פ התורה שעד כה היה אסור להם (כאבר מן החי לבני נח), ודבר זה נתחדש עבורם וקבעוהו לאכול ביום זה.

15. כיון שעמדו ישראל בהר סיני נסתלק מהם זוהמת הנחש הקדמוני שהטיל בחווה וכל חולה ומחוסר איבר נתרפא ונעשה דם נשיהם בדדיהם לחלב כיוולדת שנעכר דמה ונהפך לחלב עבור התינוק, ובכך נהפכו מטמאים לטהורים, וע"כ אנו אוכלים את אלו המאכלים להמשיך הלאה להזדכך מזוהמת הנחש.

16. שצריך לעשות בסיומה של הספירה סעודת מצוה ואם יעשנה בבשר אינה ניכרת כיון שדרך לעשות את סעודת יו"ט בבשר לכך יעשה אותה בחלב להראות השינוי והמיוחדות ביום זה.

17. לומר לך שחלב רומז לחסד כנא': 'להגיד בבוקר חסדך ר"ת חלב, וכדברי התוס' שניתנה תורה בחסד גמורוכאומרנו בתפילת שחרית של שבת קודש ובהלל 'כי גבר עלינו חסדו'

18. שאנו ביום זה מתחתנים עם התורה ודומים אנו לחתן וכלה הלובשים בגדי לבן, ולכך אוכלים ביום זה מאכלי חלב ומאכלי בשר כסעודת חתן וכלה.

19. כיון שלדעת כולם ניתנה התורה בשבת ומיד נעשו ישראל תשושי כח שתורה מתשת כוחו של אדם ואף קרויה תושיה, וכיון שכך אכלו מאכלי חלב לרפואה וחיזוק גופם, כפי שאוכל התינוק מאכלי חלב בקטנותו שכוחו עדין תשוש.

20. שעם ישראל כביכול נתגיירו ביום זה מגילולי מצרים וערב רב ונעשו כבריה חדשה (קטן שנולד), ולכך אוכלים מאכלים אלו שהינם מאכל לקטנים.

21. לפי שבשר צבעו אדום וחלב צבעו קרם/לבן, ללמדנו את דברי הכתוב: "אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו", שמחל הקב"ה על עוונותיהם של עם ישראל וכאילו נעשו כבריה חדשה, ובכך רומזים אנו שבכל שנה ושנה הקב"ה מוחל על כל עוונותינו.

22. כיון שהתורה ניתנה ביום זה ובה תרי"ג מצוות גימטריא 613, כדבש וחלב שהינם בגימטריא 613, ובאכילת אלו הדברים מעלה עליו הכתוב כאילו קיים את כל התרי"ג מצוות.

23. לפי שנא': 'דבש וחלב תחת לשונך' פירוש: דבש-צבעו מוזהב ונוטה לצבע אדום, וחלב צבעו קרם נוטה לצבע לבן, לרמז לך שבתורה נמצאים מידת הדין ומידת הרחמים, אם זכה נעשית לו סם חיים לא זכה נעשית לו סם המוות.

24. ישנם ב' פנים בתורה והם: א. נגלה, ב. נסתר, והם כלביבות (כיסנין הממולאים במאכלי חלב ובמאכלי בשר), והינם רומזים לאמון מכוסה ולדודי צח ואדום.

25. חלב רומז לתורה שבה נאמ': 'אם פגע בכך מנוול זה מושכהו לבית המדרש'.

26. 'בראתי יצר הרע בראתי לו תורת תבלין', שע"י התורה יהפוך האדם את יצרו הרע לטוב וכניעו, כדם בדדיה של האישה הנעכר ונהפך לחלב.

27. בשר צבעו אדום ורומז לדין וחלב צבעו לבן ורומז לחסד (ע"פ הסוד), וכיון שהתורה שניתנה בחג השבועות רומזת לדין ולחסד לכן אוכלים ביום זה מאכלי בשר ומאכלי חלב,

ונבאר ע"פ דברי המדרש: 'הסייף והספר ירדו כרוכים מן השמים' (ויקרא רבה ל"ה, ה'), סייף-חרב-רומז לדין, ספר-ספר תורה-רומז לרחמים, דהיינו: מצד אחד התורה מגינה על לומדיה (חסד) מן הסייף (דין), ומצד שני מענישה את שאינם עוסקים בה (שנפגעים מן הסייף-מידת הדין המתוחה עליהם), וכפי שדרשו חז"ל: 'כל מי שלא ילמוד תורה ידקר בחרב'.

28. ששהו ישראל בקטנות המוחין כתינוק היונק משדי אימו והשכל הישר להשגת התורה הושג אצליהם רק אחר 40 שנה ששהו במדבר, דאין אדם עומד על דעת רבו רק אחר 40 שנה.

29. שמאכלי בשר מתעכלים לאט כדברי תורה הקשים להבנה, ומאכלי חלב מתעכלים מהר כדברי תורה אחרים הקלים להבנה.

30. כיון שמאכלי בשר משתהים מלהתעכל ומי שלא ישן כל הלילה הוא רעב ועייף, לכן עדיף שיאכל מאכלים שבישולם נגמר מהר כדי שיוכל לנוח מעט קודם שיתחיל לימודו ובבוקר אחר לימודו וישוב ויעסוק בתורה הקדושה כראוי.

טעם שקוראים את מגילת רות בחג השבועות:

1. ללמדך שלא ניתנה תורה אלא ע"י יסורים ועוני.

2. שחזרו נעמי ורות בתחילת 'קציר השעורים' לבית לחם והוא קרוי חג השבועות.

3. שקיבלה רות על עצמה את הקב"ה והתורה ומצוותיו ולכך ביום זה זכינו לקבל את התורה בכל שנה מחדש ולפיכך מזכירין אותה בקריאת המגילה.

4. שבסוף מגילת רות נמצא יחוסו של דוד המלך שנפטר בחג השבועות.

5. ללמדנו שתורה שבכתב ותורה שבע"פ חד הם, משום שהתחדש באותו הזמן ההלכה של עמוני ולא עמונית מואבי ולא מואבית הרשאיות לבוא בקהל ה'.

6. רות בגימטריא תר"ו ועם נוסף עליהם ז' מצות בני נח הרי סה"ג תרי"ג מצוות שנתנו לנו בחג השבועות.

7. שקריאתה נותנת לאדם מידות ביטחון ואמונה בה' יתברך .

8. שבמגילת רות הכל חסד מהתחלה ועד הסוף, ובכך ידע האדם מהו שכרם של גומלי החסדים ויעורר ליבו לעשות חסד עם הזולת תמיד.

9. כדי לקשר בין תורה חסד וצדקה.

10. שנתחדשה בשנית ההלכה של עמוני ולא עמונית מואבי ולא מואבית.

11. שהוסיפה רות עליה חוץ מז' מצוות שהיתה חייבת בהם בכני נח, עוד 606 תר"ו מצות וקיבלה עליה תרי"ג מצות שקבלנו בהר סיני בחג זה.

12. שבמגילת רות יש פ"ה פסוקים כמנין בועז, ללמדך שלא ניתנה תורה אלא ע"י צער יסורים ועוני שעבר בועז הצדיק בחיו.

13. שכשם שעם ישראל טיהרו עצמם מגילולי מצרים וזכו לקבל את התורה כך רות התגיירה מגילולי מאוב וזכתה להיכנס תחת כנפי ישראל, ואף זמן התגיירותה היה בחג השבועות

טעם שקוראים בני חו"ל את מגילת רות ביו"ט השני של חג השבועות:

1. לפי שיום קבלת התורה הוא בז' בסיון שנדחה ביום ע"י משה רבינו.

2. שביום הראשון נעורים ומרבים בלימוד התיקון ובפיוטים

טעם שקוראים את כל ספר התהלים בחג השבועות:

1. לפי שחיבר את רובו דוד המלך שנפטר ביום ו' סיון שהוא חג השבועות.

טעם שאופות הנשים לחם בצורת הר גדול (פאלדין גדול):

1. לעשות כעין זכר להר סיני בו קבלו אבותינו את התורה

טעם שהנשים מכינות לחם ובו ז' דרגות:

1. כדי לרמז על ז' רקיעים שקרע הקב"ה לישראל במתן תורה להראותם מקום כסא כבודו, שידעו הכל שאין עוד מלבדו.

טעם שנוהגות הנשים לעשות לחם ארוך ורחב ובו ד' ראשים:

1. זכר לשני הלחם שהיו קרבים ע"ג המזבח בחג השבועות.
2. לרמז כי מזלו של חודש זה הוא תאומים.
3. התורה נמשלה ללחם כנא': 'ארוכה מארץ מידה' (איוב י"א, ט') ובה ד' ראשים שהם פשט, רמז, דרש, סוד (ר"ת פרד"ס).

טעם שהנשים נותנות זפר"ן בלחם שאופים לכבוד חג השבועות:

1. שמסלק הוא את הדם, שבכך מכוונים הם לסלק את המידות הרעות שבאדם ואת טומאתו.
2. כיון שמשמח הוא את לבבות בני האדם האוכלים ממנו.

טעם שנהגו יהודי מרוקו להתיז מים בחג השבועות:

1. כדי לחבב את המים שהם רמז לתורה שע"י ניצל משה שהחביאתו אימו בתיבה קטנה שצפה על פני המים.
2. זכר לטל תחיה שהוריד הקב"ה על ישראל בעת שפרחה נשמתם בשומעם את ב' הדברות הראשונות במעמד הר סיני.
3. לרמז על התורה שנמשלה למים כנא': 'הוי כל צמא לכו למים' (ישעיה נ"ה, א').
4. כיון שלא היו הולכים לישון אחר התיקון בלילה כל היום כולו ובעת קריאת האזהרות ומגילת רות וספר התהלים וכו' היו כאלו שנרדמו והיה הגבאי נוטל מעט מים בידי מן הכלי ומתיז לעבר פניהם כדי לעוררם.
5. כדי לברך בכך את חבירו שיהא מלא וגדוש בתורה.
6. כשם שמים אינם יורדים אלא למקום נמוך אף הוא כשישפיל עצמו יזכה שהתורה תתקיים בו.

טעם שכיום נמנעים ממנהג זה:

1. כיון שאין מנהג זה גורם לאהבה ואחוה אלא לשנאת חינוך ואין מן הראוי לעשותו.
2. כיון שכבר הורו לנו חז"ל שמנהג שלא נשתרש אצל כלל ישראל אינו מנהג ובפרט שנהגו בו מעט ריקים, דגם אותיותיו מתחלפות ממנהג לגהנם.
3. שגוזלים את המים ועוברים בכך כמה וכמה יסורים.
4. מפרעים את מנוחתם של הישנים שעסקו בתורה כל הלילה ונכנסו לנוח מעט כדי שיוכלו אח"כ להמשיך בלימודם.
5. שגורמים צער וחילול ה' ועוברים על כמה וכמה איסורים ח"ו.
6. מטילים מורא על העם העובר ברחובה של עיר בחג השבועות.

טעם שמזלפין מי שושנים על המתפללין בחג השבועות:

1. משום שכשעמדו ישראל ושמעו את הדיברות הראשונות פרחו נשמתם והוריד הקב"ה עליהם טל תחיה וזכר לטל התחיה והריח הטוב שהיה בעולם באותו הזמן עושים כן.

סגולות לחג השבועות:

העוסק בתורה בליל שבועות זוכה לבנים תלמידי חכמים.

העוסק בתורה בליל שבועות זוכה להשלים שנתו ללא כל פגע.

העוסק בתורה בליל שבועות זוכה לפעול צדק עם השכינה ועם ישראל ומוציאם מהגלות לגאולה.

הניעור בלילה זה זוכה לתקן את פגם הראות שפגם בעייניו עילאין, ויפטר מן המלאך המשבר את עיני האדם בקבר.

הניעור בלילה זה זוכה שלא ינום ולא ישן מזלו כל אותה השנה.

שעת לימוד בחג השבועות מעלתה כיום לימוד שלם שבשאר ימות השבוע.

סגולה לאכול בסעודות חג השבועות מצות ובכך יזכה להינצל ממלאך המות ומשיעבוד מלכיות.

התורם ס"ת חדש לבית הכנסת בחג השבועות כאילו הקריב מנחה חדשה לה' בזמנה.

המחדש חידושי תורה בחג השבועות סגולה שיצליח בתורה בכל השנה כולה.

סגולה להתחיל ללמוד בספר חדש בחג השבועות ולסיימו עד לחג השבועות הבא.

סגולה לקרוא את התנאים והכתובה של הקב"ה ועם ישראל ביום זה ובכך זוכה להצלחה וירא"ש.

העוסק בחכמת האמת בחג השבועות יראה סימן יפה בלימודו כל השנה כולה.

תפלת השל"ה הקדוש

טוב לאמרה בערב ראש חודש סיון

אתה הוא ה' אלהינו עד שלא בראת העולם, ואתה הוא אלהינו משבראת העולם, ומעולם ועד עולם אתה אל. ובראת עולמך בגין להשתמודעא אלהותך באמצעות תורתך הקדושה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, "בראשית", בשביל תורה ובשביל ישראל, כי הם עמך ונחלתך אשר בחרת בהם מפל האמות, ונתת להם תורתך הקדושה, וקרבתם לשמך הגדול.

ועל קיום העולם ועל קיום התורה בא לנו מוכך ה' אלהינו שני צוויים. פתבת בתורתך "פרו ורבו", וכתבת בתורתך "ולמדתם אתם את בניכם". והפונה בשתיקה אחת, כי לא לתהו בראת כי אם לשבת, ולכבודך בראת יצרת אפ עשית, כדי שנהיה אנחנו וצאצאינו וצאצאי כל עמך בית ישראל יודעי שמך ולומדי תורתך.

ובכן אבוא אליך ה' מלך מלכי המלכים, ואפיל תהנתי, ועיני לך תלויזת עד שתהנני ותשמע תפילתי לחזמין לי בנים ובנות, וגם הם יפרו וירבו הם ובניהם ובני בניהם עד סוף כל הדורות, לתכלית שהם ואנחנו פלנו נעמק בתורתך הקדושה, ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה, והאר עינינו בתורתך ודבק לבנו במצותיך לאהבה וליראה את שמך.

אבינו אב הרחמן, תן לכלנו חיים ארפים וברוכים, מי כמוך אב הרחמים זוכר יצוריו לחיים ברחמים, זכרנו לחיים נצחיים, כמו שהתפלל אברהם אבינו "לו יהיה לפניך", ופרשו רבותינו זכרונם לברכה, "ביראתך".

כי על כן, באתי לבקש ולחנן מלפניך שיהא זרעי וזרע זרעי עד עולם זרע בשר. ואל ימצא בי ובזרעי ובזרע זרעי עד עולם שום פסול ושמן, אף שלום ואמת וטוב וישר בעיני אלהים ובעיני אדם, ויהיו בעלי תורה, מארי מקרא, מארי משנה, מארי תלמוד, מארי רוא, מארי מצוה, מארי גומלי חסדים, מארי מדות תרומיות, ויעבדוך באהבה וביראה פנימית, לא יראה היצונית, ותן לכל גויה וגויה מהם די מחסורה בכבוד, ותן להם בריאות וכבוד וכל, ותן להם קומה ויפי וזון וחסד, ויהיה אהבה ואהבה ושלוש ביניהם, ותזמין להם זוגים הגונים מזרע תלמידי חכמים, מזרע צדיקים, וגם זוגים יהיו כמותם בכל אשר התפללתי עליהם, כי זכרון אחד עולה לכאן ולכאן.

אתה ה' יודע כל תעלומות, ולפניך נגלו מצפוני לבי, כי כונתי בכל אלה למען שמך הגדול והקדוש ולמען תורתך הקדושה, על כן ענני ה' ענני בעבור

האבות הקדושים אברהם יצחק ויעקב. ובגללם תושיע בנים להיות הענפים
 דומים לשרשם, ובעבור דוד עבדך רגל רביעי במרכבה, המשורר ברוח קדשך.
 שיר המעלות אשרי כל ירא ה' תהלך בדרכיו: יגיע בפיה פי תאכל אשרי
 ומוב לך: אשתך בגפן פריה בירפתי ביתך בניה בשתלי זיתים סביב לשלחך:
 הנה כי כן יברך גבר ירא ה': יברך ה' מציון וראה בטוב ירושלים כל ימי
 חיך: וראה בנים לבניה שלום על ישראל:
 אנה ה' שומע תפלה יקים בנו הפסוק, ואני זאת בריתי אותם אמר ה', רוחי
 אשר עליך ודברי אשר שמתי בפיה, לא ימוש מפיה ומפי זרעך ומפי זרעך
 אמר ה' מעתה ועד עולם: יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה' צורי וגואלי:

תפלה קודם תיקון ליל שבועות

מספר "חמדת ימים"

לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה בדחילו ורחימו וברחימו ודחילו ליהדא
 שם י"ה בו"ה ביהודא שלים בשם כל ישראל, הנה אנחנו באים להגות בתורה
 בלילה הזאת לקשר את נפשינו ולהדביקה אל שורשה להשלים אילן העליון
 ולתקנו ולחבר הדודים יחדיו יהיו תמים, ובכן יהי רצון מלפניך ה' אלהינו
 ואלהי אבותינו שבזכות כל הפסוקים והתיבות והאותיות והנקודות והטעמים
 והשמות היוצאים מראשי תיבות וסופי תיבות וחילופי תיבות והסודות
 הקדושים והנוראים היוצאים מכל קריאתנו שנקרא בלילה הזה, שתהא שעה
 זו שעת רחמים ורצון להיות לימודינו נחת רוח לפני כסא כבודך ויהא עולה
 לפניך כאילו השגנו כל הסודות הנוראים אשר הם התומים בהם.

ובכה קריאת ולימוד כ"ד ספריך המכוונים לכ"ד צירופי שמך הגדול יתפאר
 המלך בתפארת מפואר ובעטרת גיאות וכת"ר נורא ובמושב זקני"ם יהללוהו
 והוא יתן מעדני מל"ך אשת חיל בקומת הכותר"ת המושגב אשר על ראשו
 ועליה יציץ נזרו כחתן יכהן פאר וככלה תעדה כליה, והיו למאורות כ"ד
 ספריך לקשט ולהעדות את המלכה בכ"ד עדי עדיים ויתאו המלך יופיה ובין
 כתפיו שכן, שמאלו תחת לראשה וימינו תחבקנה האחת אהובה והאחת
 שנואה מעבירין את המ"ת מלפני הכלה.

ומשם יושפע לנו בני מלכים בני רחל אמנו שפע ישועה ורחמים לכפר בעדינו ולטהרנו מגילולי זוהמת הנחש ולהוציא כל ניצוצי תורתנו ומעשינו הטובים אשר נדרו הלכו בעון פשענו אל גבול הרשעה, חיל בלע ויקיאנו מבטנו יורישנו אל בכה לימודינו בלילה הזה ונזכה להיות משושביני דמטרוניתא ומבני היכלהא, ויעלה ויבא יגיע יראה וירצה זכרונינו לטובה לפניך להתמנו בספר זכרון הרחמים ומזיו שפעך אשר תשפיע בשכינת עוזך לבנים תביא לנפשינו רוחינו ונשמתינו ולטהר פגמינו אשר פגמנו בכבוד תורתך התמימה ותוציא לאור משפטינו בקומך למשפט על פירות האילן הקדוש .

ובכה סגולת לימודינו הלילה הזה נזכה ונחיה ונירש נחלת עבדי ה' וצדקתם ולא ימוש ספר התורה הזה מפינו ומפי זרענו ומפי זרע זרענו כדבר שנאמר ואני זאת בריתי וכו' לא ימוש מפך וכו', ואשר קמט שינה מעינינו נה"ר יוצק יסודינו כדבר שנאמר אשר קומטו ולא עת נהר יוצק יסודם, אני בצדק אחזה פניך אשבעה בהקיץ תמונתך, ופרוס עלינו סוכת שלומך מראשית השנה ועד אחר"ית השנה ובצל כנפך נחסה ונתלונן להציל ממות נפשינו ולחיותנו היים של שלום ורחמים דשנים ורעננים ולא יכרת כל בשר עוד .

ואנו קורים בתורה ומכוונים שהוא תפארת דזעיר הנקרא תורה שבו שלש כלים שלש בחינות, בחינה היצונה נפש שבו שם הויה פשוטה, ובחינה אמצעית רוח שבו שם ריבוע מ"ה, ובחינה פנימית נשמה שבו שם מ"ה, ומאורות נתן סביבות עוזם אורות מקיפין חיה ויחידה והיו למאורות באור שני שמות הויה בניקוד הולם .

ואנו קורים בבניאים ומכוונים שהם כנגד נצה והוד דז"א אשר משם יניקת הנביאים שבם ג' כלים דג' בחינות, בחינה היצונה נפש שם צבאו"ת, ובחינה אמצעית רוח שם צבאו"ת בריבוע, ובחינה פנימית נשמה הויה בנצה ואד"ני בהוד, ומאורות נתן סביבות עוזם אורות מקיפין חיה ויחידה והיו למאורות באור שני שמות הוי"ה בחיריק בנצה והוי"ה בקבוץ בהוד .

ואנו קורין בכתובים ומכוונים שהם כנגד יסוד ומלכות דז"א שבו ג' כלים דג' בחינות, בחינה היצונה נפש שבו שם שד"י במילואותו, ובחינה אמצעית רוח שם שד"י מלא בריבוע, ובחינה פנימית נשמה שילוב יאהדו"נהי, ובמלכות בחינה היצונה שם אדנ"י בריבוע, ובחינה אמצעית שם אדנ"י פשוט, ובחינה פנימית שם אדנ"י מלא, ומאורות נתן סביבות עוזם אורות מקיפין והיו למאורות באור שני שמות הוי"ה בניקוד שורוק ביסוד והויה בניקוד צבאו"ת במלכות, ובכך תטהר ותזכך נפש רוח נשמה שלנו להיות ראויים לעורר מייץ תתאין בקריאתנו זאת לעורר אהבת דודים ביחודא שלים ואל יעכב שום חמא ועון והרהור רע את קריאתנו.

ויהי נועם ה' אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו.

תפלה לעת הוצאת ספר תורה בשבועות

מספר "חמדת ימים"

רבנו של עולם מלך מושגב ומוכתר בעטרת גיאוו"ת וכת"ר נורא חוס וחמול עלינו ועטרנו נא בחסד וברחמים גדולים והרם עטרת תפארת עם סגולתך והוציאנו מעבדות לחירות ומשעבוד לגאולה, והסר ממנו מכת המות בזכות יקר תפארת ספר התורה הזה כדבר האמור חרות על הלוחות חירות ממלאך המות חירות משעבוד מלכיות והחזר העטרה ליושנה ושמתה עולם על ראשו.

ועתה שלח העז את מקנך צאן מרעיתך מקרב הגוים ורפא נא את תחלואי נפשינו ומכאובי גופינו כשם שרפאת את עמך ישראל במעמד הר סיני ביום הזה מכל מכאובי גלות מצרים, והסר זוהמת הנחש מעלינו כמו שפסקה זוהמתן של אבותינו בהתיצבם נגד ההר, וטהר לבנו לעבדך באמת ובתמים ומלטנו מן היצר הרע וממועצותיו הרעים כמו שהסירותה אותו מאבותינו במעמד הר סיני, ומחכמתך תחכמנו והאר עינינו בתורתך ובעמקי סודותיך ותהיה תורתך ערוכה ושמורה בלבנו ולא תשכח ממנו מאומה כמו שלמדו אבותינו בסיני ולא היו שוכחים, וקיים בנו מקרא שכתוב נתתי את תורתי בקרבם ועל לבם אכתבנה והיו עיניך רואות את מוריד וכל בניך למודי ה' ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים.

וקדשנו בקדושתך כמו שקדשת את אבותינו במעמד הר סיני כאמור ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש שלא ראו טיפת קרי מימיהם ולא שלט בהם כל מיני כינים ובמותם לא שלטה בהם רימה ותולעה, כן תחננו בחמלתך לקדשנו בקדושתך למלטנו ממקרה אשר לא טהור ובשרינו ישכון לבטח, ולמען זכות ספר תורתך התמימה הזה תצדק בדברך תזכה בשפטך היום על פירות האילן הקדוש ותוציא לאור משפטנו ותאציל עלינו היום מזיו העליון ומשפעו בהתייחד הדודים שבת אחי"ם גם יחד ביהודא שלים בכח סגולת תפלתנו היום, ויהי נועם ה' אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו. יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה' צורי וגואלי.

